

Godišnje izvješće UG NARKO-NE za 2010. godinu

A. Djelotvorni hod NARKO-NE-a

Prof. dr. Ismet Dizdarević, predsjednik UG NARKO-NE

B. Menadžment

S. Magdalena Schildknecht, direktorica UG NARKO-NE

C. Stariji brat, starija sestra

Alma Hadžiskakić, dipl. scr., projekt-koordinatorica

D. Mreža Stariji brat, starija sestra BiH

S. Magdalena Schildknecht, direktorica UG NARKO-NE

E. Usavršavanje mentora za rad s grupama volontera

Alena Velagić, dipl. psih., projekt-koordinatorica

F. Intercity teatar projekt

Andrea Mijatović, dipl. psih., projekt-koordinatorica

G. Preventivni magazin PREVENTEEN

Andrea Mijatović, dipl. psih., projekt-koordinatorica

H. Intercity media projekt

Andrea Mijatović, dipl. psih., projekt-koordinatorica

I. Interkulturalne Kreativne sedmice/tjedni IKS

S. Magdalena Schildknecht, direktorica UG NARKO-NE

J. Prevencijada i proslava Dana Udruženja NARKO-NE

Andrea Mijatović, dipl. psih., projekt-koordinatorica

K. Rukovodstvo organizacije, Upravni odbor

Magdalena Schildknecht, direktorica UG NARKO-NE

Sarajevo, 23. 3. 2011. godine

A. Djelotvorni hod *NARKO-NE-a*

Prof. dr. Ismet Dizdarević, predsjednik *UG NARKO-NE*

Sadržaj, način i ishod našeg djelovanja, djelovanja našeg udruženja u raznovrsnim oblicima preventivnog, dobro koncipiranog i znalački realiziranog aktiviteta pokazuje šta je moguće i koliko je moguće postići u smanjivanju potencijalnog broja mladih koji bi, možda, jednog dana krenuli stranputicom, ustvari osobno i društveno nepoželjnim stazama, **stazama ovisnosti**. Ponosni smo, i ne samo mi, već i drugi koji su neposredno vidjeli šta činimo i kako činimo te koliko smo društveno korisnog ostvarili u raznim općinama i lokalnim zajednicama Bosne i Hercegovine. Spoznali smo šire i dublje, i mi i drugi, tokove i plodove naše organizacije, našeg **udruženja za prevenciju ovisnosti**, našeg *NARKO-NE-a*. To se moglo i očekivati jer su, u temeljima našeg udruženja, utkane stručno i društveno važne dimenzije konstruktivno preventivnog djelovanja:

- a) stalno educiranje volontera u pristupima i vještinama psihosocijalnog rada;
- b) sticanje znalačkog umijeća u programiranju, izvođenju i evaluiranju projekata prevencije ovisnosti;
- c) razvijanje osobnog doživljavanja vrijednosti aktivnog sudjelovanja u prepoznavanju i otklanjanju smetnji ostvarivanja općih i posebnih planova prevencije ovisnosti;
- d) iznalaženje najboljih puteva suradnje s odgovornim osobama u kantonalnim, entitetskim i državnim institucijama (socijalnim, zdravstvenim i obrazovnim); te
- e) neposredno doživljavanje osjećanja ispunjenosti u procesima upražnjavanja zabavnih aktivnosti u prostorima organiziranog slobodnog vremena mladih.

Analiza tokova i ishoda našeg djelovanja, sadržanih u dokumentiranom pregledu djelovanja u 2010. godini, rječito govori o izrečenim ocjenama. U svakom od sedam prezentiranih vidova našeg djelovanja: Menadžment; *Stariji brat, starija sestra*; Mreža *Stariji brat, starija sestra* BiH; Usavršavanje mentora za rad s grupom volontera; *Intercity teatar*; Preventivni magazin *PREVENTEEN* i *Intercity media projekat*; kao i u njihovim okvirima operacionaliziranih praktičnih vidova aktiviteta, utkani su ishodi **zamisli i odluka Upravnog odbora**, temeljno razrađeni, praksi dobro prilagođeni i operacionalno konkretiziranih **planova menadžmenta, mladalačkog poleta, visoke motiviranosti i sposobnosti realiziranja** konkretnih zadataka brojnih volontera, dobro dizajniranih, sadržajno raznovrsnih i lijepo ispisanih stranica *PREVENTEENA* i organizacijski dobro struktuiranih i kreativno izvedenih *Prevencijada i proslave Dana udruženja UG NARKO-NE*.

Naši prošlogodišnjih uspjesi, kao i eventualni promašaji i propusti, **pouzdati su izvori spoznaja** koji govore koje projekte, kako i zašto planirati, kojim putevima preventivnog djelovanje ići i zašto ići te kakvi ishodi se mogu očekivati od jasno definiranih konceptualnih okvira djelovanja, od znalačkog aktiviranja i usmjeravanja bogatog potencijala mladih, od ishoda profesionalnog educiranja u razvijanju komunikacionih, istraživačkih i didaktičkih vještina, kao i od drugih, iskustveno spoznatih, tokova i ishoda djelotvornog preventivnog djelovanja i to ne samo u ovoj, 2011. godini, već i u narednim godinama. Pokazatelji našeg dosadašnjeg raznovrsnog preventivnog djelovanja su validni pokazatelji da ćemo, i u vremenima koja su pred nama, biti primjer i drugima da je moguće biti društveno uspješan kada se djeluje u dobro zamišljenim i praktično znalački vođenim procesima prevencije ovisnosti u, zapravo, razumno i fleksibilno fundiranom upravljanju, u respektu primjerenog stručnog znanja, u iskazanoj odgovornosti i discipliniranosti stručnih nositelja i izvršitelja projekata prevencije ovisnosti i posebno, u iskazanoj visokoj motiviranosti i mladih i starijih volontera. Vrlo je važna spoznaja osobne i društvene opasnosti od konzumiranja psihoaktivnih supstanci, alkohola i nikotina do koje su došli mladi, ali i uvjerenje aktera *NARKO-NE-a* da je moguće, razumnim koncipiranjem projekata djelovanja i sposobnim praktičnim radom, uz minimalna finansijska sredstva, značajno umanjiti broj potencijalno mogućih ovisnika.

B. Menadžment

S. Magdalena Schildknecht, direktorica UG NARKO-NE

1. Razvoj tima i organizacije

U ovoj godini se NARKO-NE tim od šest članica kontinuirano razvijao i stabilizirao, iako su dvije članice zbog osobnih razloga (sklapanje braka i preseljenje u inozemstvo) završile suradnju. Zaposlili smo dvije bivše volonterke projekta *Stariji brat, starija sestra* koje su se nakon završetka studija brzo uklopile u naš tim. Već im je od ranije bio poznat način rada Udruženja i rad u nevladinim organizacijama te su volontiranjem razvile nužne sposobnosti u psihosocijalnom radu.

Snaga tima se posebno pokazala u organiziranju događaja s velikim skupinama volontera/ki:

- 23. 3. 2010. Osmo godišnja Skupština UG NARKO-NE, 42 sudionika/ce;
- 15. 6. 2010. Radionica sa 150 osoba (djeca i studenti iz Mreže *Stariji brat, starija sestra* BiH) u sklopu *Kids Festivala* iz: Mostara, Tuzle, Zenice i Sarajeva;
- 20. 7. 2010. Prvi susret 65 volontera/ki iz Vareša, Viteza i Švicarske u sklopu devetih Interkulturalnih kreativnih sedmica/tjedana IKS 2010. u Visokom;
- 16. 10. 2010. Dan UG NARKO-NE sa 138 sudionika/ca iz 14 bh. gradova;
- 5. 12. 2010. Proslava Dana volonterizma volontera/ki s Mikijem Trifunovim.

Pet dana smo radili na razvoju **NARKO-NE tima** s fokusom na izgradnji profesionalnih vještina:

- 1. - 2. 6. 2010. *Workshop* Osposobljavanje koordinatorica/ica za provođenje omladinskih projekta, Hedy Anderegg-Tschudin, Zürich;
- 15. 10. 2010. *Workshop* Stjecanje profesionalnih vještina učenjem na radnom mjestu, Hedy Anderegg-Tschudin, Zürich, uz podršku Andree Mijatović, dipl. psih., projekt-koordinatorice;
- 2. - 3. 11. 2010. *Workshop* u sklopu projekta Usavršavanje mentorica: Upravljanje projektom putem logičkog okvira, Annette Dietschy, cfd Bern; Dženan Trbić, konzultant cfd.

Zaključak I za usmjeravanje rada u 2011.: Izrada i primjena standarda kvalitete rada organizacije.

2. Razvoj programa i metoda primarne prevencije ovisnosti

U sklopu projekta Usavršavanje mentora/ica za rad sa skupinama volontera projekta *Stariji brat, starija sestra* dalje smo razvili **selektivnu prevenciju**, koja obuhvaća metode i aktivnosti namijenjene djeci i mladima koji su pod rizikom od društvene marginalizacije i upuštanja u rizična ponašanja povezana sa svijetom nasilja, kriminala i ovisnosti. Osim četiri već ustaljena pilot-projekta razvila su se još dva koja predstavljaju konkretan odgovor na novouočene potrebe mladih:

- a) Coaching za studente/ice prve godine koji dolaze iz raznih sredina na studij u Sarajevo, a koji/e su volonteri/ke u NARKO-NE projektima;
- b) Educiranje i organiziranje volonterskog rada za skupinu mladih iz Sarajeva koja je bila sudionik projekta *Stariji brat, starija sestra* nekoliko godina, tzv. *Follow ups*.

Intercity media projektom su se skupljala iskustva novom metodom za istraživanje prevencije ovisnosti putem **videozapisa**.

Kontinuirani monitoring, u kojem aktivno participiraju i volonteri/ke, postao je sastavni mehanizam svakog projekt-menadžmenta, i projekt-koordinatorice ga primjenjuju sistematično.

Zaključak II za usmjeravanje rada u 2011.: Produblivanje i sistematiziranje znanja o ovisnosti i prevenciji ovisnosti u radu sa srednjoškolcima / univerzalnoj prevenciji u radu sa srednjoškolcima.

3. Suradnja s predstavnicima i stručnim suradnicima u bh. sustavu socijalne i zdravstvene zaštite te u obrazovnom sustavu

Važna komponenta održivosti Udruženja predstavlja integriranost našeg djelovanja u sustavu socijalne i zdravstvene zaštite u BiH. U svakom projektu smo produbili suradnju sa stručnjacima i predstavnicima institucija s čijim klijentima radimo, dakle, sa školama, centrima za socijalni rad, fakultetima. Aktivnosti su se u 2010. godini odvijale u **18 mjesnih zajednica**.

Tabela 1. Pregled općina s kojima surađujemo i u kojima su provedeni naši projekti u 2009. g.

	Od ... do ...	Stariji brat, starija sestra	Mreža SBSS	Usavršavanje mentora/pripr.	Intercity teatar	Intercity medija	PREVEN- TEEN	Interkulturalne sedmice IKS
Banja Luka	2007. -	xxxxx	xx					
Doboj	2003. -				x		x	
Foča	2009. -		xx		x			
Fojnica	2008. -				xx	x	xxxx	

Ilidža	2010. -	xx		x		x	xx	
Ilijaš	2008. -			xx	x	x		
Istočna Ilidža	2005. -	xxx		x	xx	x	xxxx	
Istočno Novo Sarajevo	2005. -	xxx		x	xxx		xxxx	
Mostar	2005. -		xx		xx			
Pale	2010. -						x	
Sarajevo, Centar	2004. -	xxxxx		x		x	xxx	
Sarajevo, Novi Grad	2003. -	xxxxx	xx	xx	xxx	x	xxxx	
Sarajevo, Ilidža	2008. -	xxx		xx		x	xxx	
Travnik	2009. -					x	xx	
Tuzla	2009. -		xx					
Vareš	2006. -			x	xxx	x	xxxx	xxxx
Vitez	2002. -				xxx		xxx	xxxxxxxx
Zenica	2003. -	x	xx	x	xx		xxx	

4. Usavršavanje, umrežavanje, lobiranje i fundraising

UG NARKO-NE je u posljednje dvije godine ušao u fazu konsolidacije, prema procjeni naših konzultanata iz donatorskih organizacija. Iz tog razloga smo stavili naglasak na povezivanje s drugim nevladinim i vladinim organizacijama kroz sudjelovanje na događajima na koje smo bili pozvani i to u različitim segmentima.

- Informativni sastanci.** Članice UG NARKO-NE tima odazvale su se na 14 informativnih sastanaka. Primjeri tema: Inkluzivni društveni kapital BiH (UNDP), Škola socijalnih zanimanja (*Caritas*), Izveštaj o demokratizaciji u BiH (FRIDE), Dan volonterizma (OSCE), Rezultati programa *Jačanje porodica* (SOS - Kinderdorf international), Sredstva od Lutrije (CCI) itd.
- Seminari, edukativni događaji:** Članice UG NARKO-NE tima su sudjelovale na devet ovakvih događaja. Neke teme: *Zašto i kako zagovarati*, *Pisanje projekta*, *Inkluzivno obrazovanje djece*, *Maloljetničko prestupništvo*, *Budžetski procesi*, *Osiguranje standarda kvaliteta*. Nažalost, realizira se sve manje edukacije na polju *Rad sa mladima* te *Zdravlje mladih*, sa naglaskom na prevenciji ovisnosti.
- Na 15 **interaktivnih (radnih) sastanaka** uključile su se suradnice UG NARKO-NE koje su organizirale NVO-vijeće; grupa *Mladi* pri NVO-vijeću, Sporazum Plus, Centar za kulturu dijaloga, Kruh sv. Ante itd.
- Potporu **aktivizmu mladih/volontera** su na osam događaja, na kojima su sudjelovale članice NARKO-NE tima zajedno s volonterima/kama, dali - pridružujući se: *OIA Dan aktivizma mladih*, *Kids' Festival* (Viakult), Svjetski dan borbe protiv pušenja (PJZ), Trka protiv droge (*UG PROI*), Dan volonterizma (*Kult*), Pisanje CV-ja (*proMente*), Seminari za omladinske lidere (*SEEYN*).
- Imali smo nekoliko **posjeta**: četiri iz donatorskih organizacija (Njemačka i Švicarska), pet bivših sudionika Interkulturalnih kreativnih sedmica/tjedana *IKS* iz Švicarske, dvije studijske skupine iz Švicarske (studenti s pedagoškog fakulteta Liestal CH te sa protestantskog teološkog fakulteta, Zürich)
- Naši projekti za 2010. godinu su financirani sa 98% sredstava internacionalnih donatora, a uložili smo velike napore da uđemo u **sufinanciranje iz državnih budžeta**. Izradili smo projekte i aplicirali na deset poziva za sufinanciranje iz državnih budžeta na općinskoj, gradskoj, kantonalnoj, federalnoj i državnoj razini. Aplicirali smo za grantove dvije mjesne nevladine organizacije te četiri internacionalne organizacije. Potpisali smo četiri partnerske deklaracije za sudjelovanje u EU projektima: Portugal, Rumunjska, Srbija te Bosna i Hercegovina. Međutim, rezultati su bili vrlo slabi.
- UG NARKO-NE je u 2010. aktivno sudjelovao u radu različitih **mreža i asocijacija**.
  - Mreža *Stariji brat, starija sestra* BiH, u kojoj je UG NARKO-NE i vodeća organizacija za razvoj strukture i monitoring s menadžericama te stručno osposobljavanje koordinatora/ica mjesnih projekta.
  - NVO-vijeće fokusirano je na zastupanje interesa nevladinog sektora i osnaživanja njegovog razvoja
  - Mrežom *volonterskog dnevnika* se želi osigurati dostupnost verificiranja stečenog znanja i radnog iskustva svim volonterima/kam te proširiti i održati dobrovoljno djelovanje
  - CIDI* projekt jest projekt izgradnje kapaciteta civilnog društva za učešće u civilnom dijalogu u BiH.
  - Mreža *pravde* je neformalna mreža 52 nevladine organizacije, koja djeluje u oblasti vladavine prava i zaštite ljudskih prava u cilju podrške efikasnosti, neovisnosti i odgovornosti pravosudnog sistema BiH, kao i kvalitetnog informiranja, obrazovanja i zastupanja interesa građanki i građana u sektoru pravde.

6. *Mreža "Sporazum plus"* je neformalna, otvorena nevladina mreža koja okuplja nevladine organizacije koje su izrazile interes da dio svojih resursa posvete procesu izrade i primjene Sporazuma o saradnji između vladinog i NVO sektora na svim nivoima vlasti u BiH.
7. *Mreža za izgradnju mira* podržava konkretne inicijative vezane uz područja javnih politika koje su prepoznate kao ključne za dugoročnu izgradnju mira u BiH.
8. *Anti Drugs East East Europe Network ADEEN* je mreža organizacija iz Istočne i Jugoistočne Evrope koji razmjenjuju iskustva po pitanju smanjenja potražnje droga, nastala kao reakcija na nove izazove na polju potražnje i zloupotrebe droga.

Zaključak III za usmjeravanje rada u 2011.: Razvoj prepoznatljivosti/brenda organizacije kampanjom lobiranja i zagovaranja

5. Rad s javnošću

1. **Web-stranica** se redovno ažurira uz podršku volontera koji nastoje pisati informativno i u novinarskom stilu. U 2010. godini su postavljene 32 vijesti o događajima u projektima. Projekt-kordinatorice koriste **Facebook** za komunikaciju s volonterima.

2. **Javne medije** smo informirali o većim događajima kao što su:

Dan Udruženja, 16. 10. 2010.: Informirali smo 44 **medijske kuće**, od kojih su se 12 odazvale i izvijestile o događaju, dok je drugima poslan izvještaj;

Interkulturalne kreativne sedmice/tjedni u Vitezu i Varešu, 20. 7. – 14. 8. 2010.: Medijskim kućama smo poslali dopis o događaju na početku, sredinom i povodom završne manifestacije projekta. Svako od četiri izdanja *Preventeena* prosljedili smo na adrese 20 bh. medija, kako bismo im preporučili mlade ljude kao sugovornike. Na ovaj način se realiziralo šest gostovanja.

C. Stariji brat, starija sestra

Alma Hadžiskakić, dipl. scr., projekt-kordinatorica

U 2010. godini u projekt *Stariji brat starija sestra* je u periodu od 1. 1. do 30. 6. 2010. bilo uključeno **30 volontera i 30 djece**, a u novom projektnom ciklusu od 1. 9. 2010. **32 volontera i 32 djece**. Formirana su **24 nova para** dijete - volonter.

Kao podrška volonterima u njihovom radu s djecom organizirani su: **savjetodavni sastanci** koje su vodili stručni saradnici iz Centra za socijalni rad, zajedno s projekt-kordinatoricom iz *NARKO-NE-a*; te supervizija za volontere koji su više od jedne godine uključeni u projekt, a koji je vodila profesionalna supervizorica. **Partneri i saradnici** koji su učestvovali u realizaciji projekta:

- Dženana Lepirica, psiholog, Služba socijalne zaštite Novi Grad,
- Aida Bahtanović, psiholog, Sarajevo, Služba socijalne zaštite Centar,
- Nermin Omerović, psiholog i Selma Kršlak, pedagog, Služba socijalne zaštite Ilidža.
- Supervizorica Azra Latić, mr. supervizije u socijalnom radu,
- Larisa Mahmutović, pedagoginja, Dom Bjelave.

S volonterima je održan sljedeći broj sastanaka:

Savjetodavni sastanci	28
Radionice za rad na sebi	12
Supervizija	15

Projekt je u protekloj godini realiziran na području **tri sarajevske općine**: Centar, Novi Grad i Ilidža.

Volonteri su bili podijeljeni u tri grupe. Kriterij za formiranje grupa su općine u kojima se realizira projekt i broj godina koliko je volonter uključen u projekt.

Na osnovu pozitivnih šestogodišnjih rezultata projekta *Stariji brat, starija sestra* i preporuke stručnih saradnika iz JU Kantonalnog centra za socijalni rad, u projekt je uključeno **devetero djece** smještene u **Domu Bjelave**. Pedagoginja iz Doma odabrala je djecu koja nemaju nikakve ili imaju vrlo rijetke kontakte sa srodnicima, tj. jednu djevojčicu i osam dječaka, uzrasta od 10 do 14 godina.

U martu i septembru je objavljen **poziv za nove volontere**; u **martu** za volontere koji će raditi s djecom iz Doma Bjelave, a u **septembru** za volontere koji će raditi sa djecom iz porodica. Poziv je objavljen na humanističkim fakultetima u Sarajevu, te prvi put i na jednoj radiostanici i na *Facebooku*. Za objavljivanje na radiju odabrali smo *eFm studentski radio*, stanicu namijenjenu studentima.

Za sve volontere koji su se prijavili na konkurs organiziran je **intervju** koji su vodili projekt-kordinatorica i volonteri (članovi radne grupe) uključeni više godina u projekt. Ukupno su se na oba poziva za

volontiranje prijavila 42 studenta/ice, a za volontiranje ih je **odabrano 24**. Oni su prošli **pripremu edukaciju** u osam radionica, s ciljem da ih se educira za njihovu ulogu „starijeg brata, starije sestre“.

Djeca i volonteri su se u sklopu projekta družili individualno i tokom grupnih aktivnosti. Sadržaj **individualnih druženja** je kreirao svaki par za sebe, u zavisnosti od potreba djeteta. **Zajednička grupna druženja** sve djece i volontera uključenih u projekt bila su: u januaru **zimski izlet** na planinu Igman, u aprilu učešće na **radionici Ljutnja i bijes**, početkom juna **posjeta Kids festivalu** u sklopu Mreže *Stariji brat, starija sestra* i početkom jula **ljetni izlet** na Vrelo Bosne. U decembru je održana svečana promocija **brošure i izložba fotografija Zdrava Ilidža za zdravu djecu**, čiji su glavni akteri bili trinaestero djece s područja općine Ilidža i njihovi volonteri. Ovom izložbom fotografija djeca su zajedno s volonterima prezentirali roditeljima, učiteljima i drugim gostima prirodne ljepote Ilidže kroz godišnja doba.

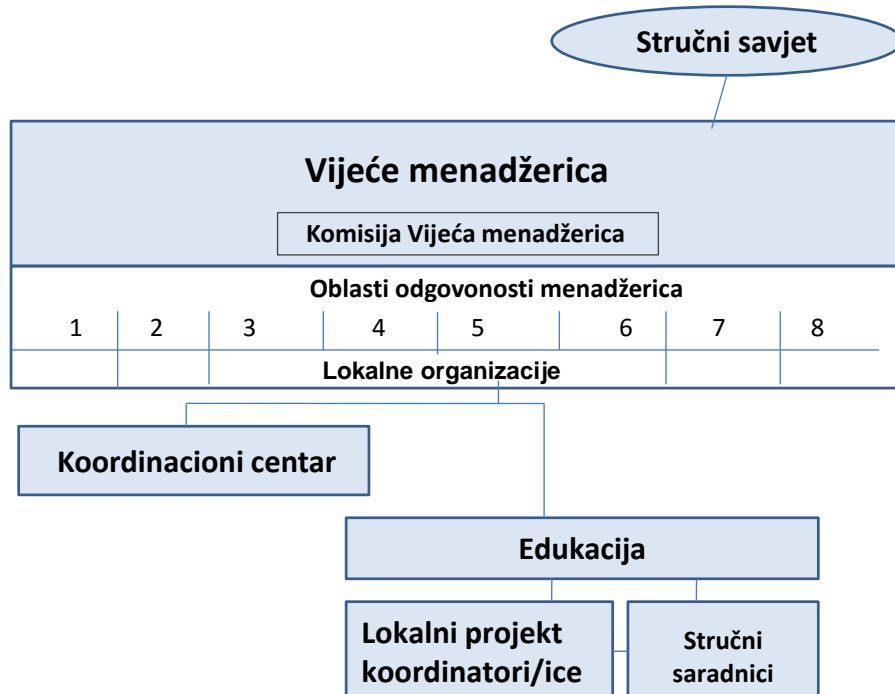
Zajedničke aktivnosti djece i volontera organizirala je **radna grupa** koju čine po tri volontera, predstavnika svake od tri grupe volontera. Učestvovali su u pripremanju i realizaciji tema i sadržaja radionica s djecom i volonterima, izleta, kao i u monitoringu projekta.

U znak zahvalnosti za njihov angažman, volonterima koji su više godina uključeni u projekt ili su članovi radne grupe, omogućujemo određene dodatne edukacije. Za 16 volonterka/ki, koje su u završnoj fazi ili su završili/e fakultet, organizirali smo 29. i 30. 5. **seminar Pisanje biografije, motivacijskog pisma i ponašanje kandidata na razgovoru za posao**. Seminar je realiziran u saradnji s organizacijom *proMENTE* socijalna istraživanja. Grupa od šest volontera/ki, učestvovala je na seminaru za volontere/ke Mreže *Stariji brat, starija sestra* BiH - **Umijeće rješavanje konflikata komunikacijom**, koji je održan od 7.10. do 10. 10. 2010. na planini Igman.

D. Mreža Stariji brat, starija sestra BiH

S. Magdalena Schildknecht, direktorica *UG NARKO-NE*

Nastavljeno je aktivno sudjelovanje *UG NARKO-NE* u izgradnju Mreže *Stariji brat, starija sestra* BiH koje je počelo 2009., a u 2010. se intenziviralo. Zajedno s menadžericama osam nevladinih organizacija u šest gradova: Banja Luka, Foča, Mostar, Sarajevo, Tuzla i Zenica, dalje smo razvili strukture Mreže te doprinijeli razvoju stručnih kapaciteta mjesnih projekt-koodinatora.

UG NARKO-NE je odgovorno za tri oblasti:

1. Realizaciju umrežavanja prema projektnom prijedlogu u **partnerstvu s donatorom Renovabis**
  - Sudjelovanje u razvoju radnog mjesta Koordinatora Mreža te u zapošljavanju koordinatora, s rezultatom da je 1. 3. 2010. koordinatorica preuzela svoje radno mjesto u organizaciji *IPAK – Mladi grade budućnost* u Tuzli;

- Seminar za Vijeće menadžerica (organiziran od 3. do 4. 6. 2010.) koji je nadgledala konzultantica Hedy Anderegg-Tschudin iz Erlenbach, CH, na kojem je izrađen i potpisan Sporazum o umrežavanju;
- Održana tri jednodnevna monitoring-sastanka na teme: Fundraising za lokalne projekte, Izrada web-stranice te Pisanje zajedničkih projekt-aplikacija;
- Pisanje narativnog i financijskog izvješća o realizaciji prve etape za donatora *Renovabis*.

2. Edukaciju i praćenje mjesnih projekt-koordinatora/ica i volontera/ki

- Za skupinu od 12 projekt-koordinatora/ica je Alma Hadžiskakić vodila seminar o edukaciji volontera/ki kroz savjetodavne sastanke te radionice za rad na sebi;
- Organizirana su tri jednodnevna supervizijska sastanaka pod vodstvom psihoterapeutkinje-supervisorice Azre Latić, mr. scr.;
- Organiziran je seminar (od 7. do 10. 10. 2010.) za 24 volontera/ke iz svih mjesnih projekta na temu *Umijeće rješavanja konflikta komunikacijom*, predavač Hans Strub, teolog iz Züricha.

3. Razvoj standarda kvaliteta projekta *Stariji brat, starija sestra*:

- Izrađen koncept te angažiran stručnjak za izradu priručnika standarda kvaliteta;
- Podržana izrada web-stranice <http://mrezasbssbih.org>.

E. Usavršavanje mentora za rad s grupama volontera

Alena Velagić, dipl. psih., projekt-koordinatorka

Ovim projektom odgovorili smo na potrebu manjih gradova i specifičnih institucija za djecu osposobljavanjem mladih stručnjaka/inja, mentora/ica volontera/ki koji rade s grupama djece u riziku. U 2010. nastavljena su četiri pilot-programa u kojima mentorice educiraju i prate volontere/ke te su osmišljene još dvije inicijative.

1. Trening životnih vještina za djevojčice u Dječjem domu *Al Walidein* Školski centar *Gazzaz*

Program je namijenjen djevojčicama 8. razreda dječjeg školskog doma *Al Walidein* koje su zbog različitih socijalnih okolnosti smještene u Domu. U projekt je uključeno i 12 volonterki - studentica sa Sarajevskog Univerziteta. Koncept programa je osmišljen tako da djevojčice imaju jednom sedmično radionice s projekt-voditeljicom, te dvaput mjesečno tematski izlazak sa svojom volonterkom u grad. Cilj programa je poboljšanje životnih vještina (donošenje odluka, rješavanje problema, kritičko mišljenje, građenje samopouzdanja i samokontrole, emocionalno djelovanje, pozitivno razmišljanje, tehnike opuštanja, komunikacija, empatija, kooperacija i grupni rad), odnosno pružanje podrške razvoju identiteta. Osim toga, volonterke su sa djevojčicama radile na osvještavanju njihovih vlastitih sklonosti i mogućnosti.

U sklopu radionica održana je edukacija za volonterke te su organizirane 23 radionice za djecu s temom osnaživanja identiteta. Također je organizirano i devet posjeta gradu volonterki i djevojčica, s ciljem učenja životnih vještina te jedan zajednički izlet na kraju drugog ciklusa.

2. Radionice za učenje, za djecu 6. i 7. razreda, o. š. *Vareš* i o. š. *Vareš - Majdan*

Projekt je namijenjen djeci koja pohađaju 6. i 7. razred osnovne škole, a koja imaju potrebu za podrškom pri izradi domaće zadaće. Osim podrške, projekt ima cilj i uključivanje socijalno marginalizirane djece. Koncept *Radionica za učenje* omogućava mladima poboljšati motivaciju za učenjem, naučiti metode „pametnog učenja“ te steći životne vještine samokontrole, komunikacije i organiziranosti. Prva faza projekta trajala je od januara do juna 2010. godine.. Druga faza realizacije projekta počela je u novembru u osnovnim školama u Varešu. U oktobru 2010. godine smo održali edukaciju 20 volontera/ki projekta „Škola prijateljstva“ *UG KULT* u općini Ilidža.

Osim toga, održano je 28 radionica s djecom (o. š. *Vareš* i o. š. *Vareš - Majdan*); 30 sastanaka volontera/ki s voditeljicama te jedan zajednički izlet u julu 2010.

3. Igrom do prijateljstva, kreativne radionice za djecu u udaljenim naseljima

Ciljna grupa ovog projekta su djeca od 1. do 5. razreda osnovnih škola koji s još deset volontera/ki - srednjoškolaca učestvuju u interaktivnim radionicama koje se odvijaju u toku raspusta, a s ciljem kvalitetnog provođenja slobodnog vremena. Svrha deset radionica, koliko ih se realizira u okviru ovog projekta, jest prevencija ovisnosti, unapređenje zdravlja i razvoj socijalnih vještina.

Koristeći različite metode kod djece se nastoje izgraditi vještine za komunikaciju, empatiju, altruizam i zdravi stil života. Pilot-projekt je sproveden u o. š. *Hašim Spahić* u Ilijašu, točnije u područnoj školi u Misoči, za vrijeme ljetnog raspusta 2010. godine, a trenutačno se realizira drugi ciklus u o. š. *Vareš - Majdan* u općini Vareš.

Do sada je u projektu učestvovalo 85-ero djece te 17 volontera/ki. Najvažnije aktivnosti su četiri edukacijske radionice koje je održao *Superbus* za prvi ciklus te četiri radionice stručne suradnice Naire Hodžić.

4. Kreativne radionice u Dnevnom centru za djecu koja rade na ulici u Sarajevu

Kreativno-edukativne radionice u Dnevnom centru za djecu koja obavljaju rad na ulici je projekt čija je realizacija počela u februaru 2010. godine. U periodu od februara do juna 2010. ukupno su održane 33 radionice koje su intuitivno osmišljavali i vodili projekt-koordinatorica, volonter i pripravnica *UG NARKO-NE-a* uz podršku jednog člana tima Dnevnog centra.

Nakon pola godine rada razvile su se nove ideje te su uvedene promjene u nastavak implementacije projekta. Od jula do kraja decembra 2010. godine realizirano je još 20 tematskih kreativno-edukativnih radionica koje su vodile projekt-koordinatorica i pripravnica *UG NARKO-NE*.

Od oktobra, u rad sa djecom Dnevnog centra uključene su studentice koje su vodile aktivnosti na temu *Razvijanje postojećih talenata kod djece*. Svake sedmice su djeca mogla učestvovati na kreativno-edukativnim radionicama te na radionicama sa studenticama čiji je cilj razviti postojeći talente plesa, pjevanja, glume, crtanja i pisanja.

5. Individualni coaching za volonterke - početnice studija na Univerzitetu u Sarajevu

Podrška studenticama – Cilj projekta je pomoći našim volonterima/kama, srednjoškolicima/kama koji/e upišu fakultet u prilagođavanju studentskom životu, a s druge strane pružiti mogućnost mentoricama da razvijaju svoje vještine individualnog rada.

Naime, tri mentorice su po zanimanju psihologinje, a jedna je socijalna radnica, pa su po svom opredjeljenju educiranje i usmjerene na individualni rad s ljudima.

Od septembra do kraja 2010. godine održano je 30 coaching-susreta.

6. Follow ups – edukativni volonterski angažman za bivše „mlađe sestre i braću“

Projekt podrške srednjoškolicima/kama - bivšim učesnicima/cama projekta *Stariji brat, starija sestra* je pilot-projekt koji se razvio kroz nastojanje unapređenja SBSS projekta te cjelokupnog *NARKO-NE* djelovanja. Implementacija je počela u oktobru 2010. godine. U projekt je uključeno sedam volontera/ki srednjoškolaca/ki koji su kao djeca-klijenti Centra za socijalni rad bili uključeni u projekt *Stariji brat starija sestra* do završetka osnovnoškolskog obrazovanja. Volonteri/ke su djelovali prema vlastitim pravilima i principima koje su razvijali uz pomoć projekt-koordinatorice. Stjecali su neformalno obrazovanje na edukativnim radionicama i drugim edukativnim programima te su to znanje prenosili na vršnjake i djecu.

S druge strane, projekt-koordinatorica je imala profesionalnu podršku menadžerice.

F. Intercity teatar projekt 2010.

Andrea Mijatović, dipl. psih., projekt-koordinatorica

Intercity teatar projekt se nije odvijao u 2010. godini zato što su donatorska sredstva odobrena kasnije nego što su bila potrebna da bi se blagovremeno realizirali projekti prema planiranim aktivnostima. Osim toga, pokrenuta je pilot-faza *Intercity media projekta*.

Projekt će se nastaviti u 2011. godini, ali će, na osnovu prethodnih iskustava, biti unesene izmjene da bi se zacrtani ciljevi kvalitetnije ostvarili. Tako će biti uključeni srednjoškolci iz općina koje nisu međusobno znatno udaljene, da bi se omogućio nastavak kontakta mladih i nakon završetka projektnog ciklusa, a intenzivirat će se i rad s roditeljima. Ovisnosti koje su najveći problem u određenoj zajednici bit u centru pažnje u toj zajednici. Stručnjaci za teatar, prevenciju ovisnosti i rad s mladima će educirati, podržavati i pratiti mlade volontere, kako bi postali *peer leaderi* i edukatori.

G. Preventivni magazin PREVENTEEN

Andrea Mijatović, dipl. psih., projekt-koordinatorica

Preventeen je omladinski preventivni magazin koji kreiraju volonteri - srednjoškolci i studenti, a besplatno se distribuira školama, omladinskim i drugim organizacijama širom BiH. Prije izrade samog broja održava se edukativna radionica s gostom predavačem - stručnjakom za temu broja. Prati je redakcijski sastanak na kojem se dogovaraju i raspoređuju teme.

U 2010. godini su objavljena četiri broja:

Mart - broj 13 - *Zajedništvom protiv ovisnosti*

2.200 primjeraka

Maj - broj 14 - *Lake droge*

2.200 primjeraka

Septembar - broj 15 - *Živimo u skladu s prirodom*

2.000 primjeraka

Tokom 2010. godine su održana dva treninga iz prevencije ovisnosti i osnova novinarstva: 27. 1. – 30. 1. i 7. 7. - 10. 7.

Posljednjeg dana treninga su održani redakcijski sastanci na kojima su se novi i aktivni volonteri upoznali i povezali.

Timu dopisnika/ca su se tokom protekle godine priključila/e 23 volontera/ke, neki su zbog obaveza prekinuli angažman, tako da su trenutno aktivna/e 34 dopisnika/ce. Učesnici projekta su srednjoškolci i studenti iz: Doboja, Fojnice, Istočnog Sarajeva, Novog Travnika, Pala, Rogatice, Sarajeva, Travnika, Vareša, Viteza i Zenice.

U 2010. godini ukupno je štampano 8.400 primjeraka. Procjenjuje se da svaki broj *Preventeena* (dijelom ili u cijelosti) pročitati minimalno pet ljudi. Osim toga, svako izdanje *Preventeena* redovito se postavlja na web-stranicu *NARKO-NE-a*. U skladu s ovim podacima, može se procijeniti da je poruka koju šalje ovaj magazin došla do više od 30.000 osoba.

Evaluacije rađene nakon svakog broja (a koje su uradili stručnjaci ili srednjoškolci), pokazale su da je došlo do poboljšanja u kvaliteti tekstova, fotografija i naslovnice (dvije originalne naslovnice); pohvaljeno je što je naglasak na mišljenju mladih, ali potkrijepljen mišljenjem stručnjaka, te postojanje multikulturalnosti u sastavu redakcije. Osim toga, primjetno je da volonteri usvajaju i primjenjuju znanja stečena tokom treninga.

Postoji potreba za nastavkom izlaženja ovog magazina jer je interesantan, edukativan, aktualan, prilagođen potrebama mladih, podiže svjesnost te se fokusira na primjere iz stvarnog života. Osim toga, mladima daje priliku da izraze svoje mišljenje, razviju opće znanje te uvide da postoji niz zdravih i poželjnih ponašanja kao alternativa ovisnostima.

H. Intercity media projekt

Andrea Mijatović, dipl. psih., projekt-koordinatorica

Intercity media projekt pokrenut je u 2010. godini. Volonteri zainteresirani za videoprodukciju, njih šest iz: Fojnice, Ilidže, Ilijaša, Sarajeva (Centar), Travnika i Vareša, uključeni su u projekt. Svi su prethodno već bili volonteri u *NARKO-NE-ovim* projektima, te su imali osnovno znanje o prevenciji ovisnosti. Stoga su na naprednom treningu, 1. i 2. 7. učili o tome kako se razvijaju ovisnička ponašanja, o riziku i zaštitnim faktorima, razlikama između muškaraca i žena, s naglaskom na stanje u njihovim zajednicama. O videoprodukciji su učili na tri treninga koja su vodili predavači iz *Fondacije za kreativni razvoj: Od priče do scenarija; Od scenarija do filma; Montiranje filmova i planiranje nastavka rada*.

Tokom treninga svaki/a volonter/ka snimio/la je kratki (jednominutni ili dvominutni) videoprilog na teme koje su sami odabrali. Obrađene teme su:

- Glasanje kao način preuzimanja odgovornosti za vlastitu budućnost;
- Problemi u obrazovnom sistemu u Bosni i Hercegovini;
- Nametanje mišljenja mladim ljudima;
- Stvarni vs. virtualni svijet;
- Budućnost mladih u Bosni i Hercegovini - priča tri mlada muzičara;
- Što me čini sretnim.

Sedmi snimljeni prilog govori o projektu općenito. Svi filmovi, uz prilog snimljen na proslavi Dana Udruženja 2010., prikazani su na *Federalnoj televiziji*, u omladinskoj emisiji *Hayd u park*.

U nastavku projekta će svi volonteri/ke snimiti priloge u svojim zajednicama koji su vezani za prevenciju ovisnosti i zdrave životne izbore. Ti prilozi će biti prikazani u emisiji *Hayd u park* te postavljeni na internetsku stranicu *UG NARKO-NE*.

I. Interkulturalne kreativne sedmice/tjedni 17. 7. – 14. 8. 2010. godine u Vitezu i Varešu

S. Magdalena Schildknecht, direktorica *UG NARKO-NE*

„Добар Дан, Ђао, Grüezi, Hoj, Guten Tag, Bonjour, Buenas tardes, Mirëdita; İyi Akşamlar, Shalom“, ovim pozdravima su se jedni/e drugima predstavili/e 18 studenata/ica iz Švicarske i 60-ak volontera/ki iz Vareša, Viteza i Vitez - Sofe na početku **9. Interkulturalnih kreativnih sedmica/tjedana IKS 2010.** u Franjevačkoj gimnaziji u Visokom. Mrežom pozdrava počeli su stvaranje mreže među ljudima koja je postala vidljiva simboličnim povezivanjem - dobacivanjem klupkom vune.

Ovih 80-ak mladih ljudi odlučili su da je ipak „**bolje džabe raditi nego džabe ležati**“. Zajedno sa studentima Visoke škole za umjetnosti ZHdK iz Züricha i Pedagoške visoke škole PHZ iz Lucerna, organizirali su zanimljive i zabavne aktivnosti za djecu i mlade. Nakon prvobitne edukacije i dogovora oko odabira projekata počeli su aktivnosti kojima su uljepšali svoju sredinu i obogatili zdrav socijalni život u zajednici. Sve aktivnosti realizirane su uz potporu općina, ali i građana koji su pomagali na različite načine, dijeleći volonterima materijal, ali i slatkiše.

U **Varešu**, gdje se projekt provodi po četvrti put, *IKS-ovci* su se odlučili za uređenje *Ljubavnog parka* (postavljanje klupa, farbanje ograde i zida, košenje trave, betoniranje stepenica), renoviranje starih projekata i spomenika - farbanje klupa i ograde, popravljavanje lampi i graviranih slova, izradu velikog grafita na zidu stare robne kuće te uređenje dječjeg igrališta (izgradnja ograde i farbanje).

U **Vitezu** se projekt realizirao već po deveti put, a ove godine mladi su uljepšali *Gradski park*, u kojem su postavili i obojili klupe, dječji vrtić (crtanje i bojenje unutrašnjih i vanjskih zidova i klupa, postavljanje tobogana i klackalica) te organizirali kreativne radionice s djecom u romskom naselju Sofa.

Pod motom *Zabavljamo se i uživamo u našoj različitosti!* 4. 8. je održan **Festival kultura** u Varešu na kojem se moglo čuti 15 različitih jezika, predstavljeni su projekti kroz skečeve, a bilo je obilje pjesme, plesa, društvenih igara, zdrave hrane.

Ipak, mladi nisu radili potpuno besplatno. **Puno toga su naučili**: stjecali su znanje o prevenciji ovisnosti, izgradili vještine za kreativni rad, za preuzimanje odgovornosti za cijelu grupu, organiziranje događaja, komuniciranje s autoritetima, zagovaranje i izvještavanje u javnosti, timski rad u interkulturalnoj skupini te su vježbali engleski i/ili njemački jezik itd. **Uživali su** u druženju i sportskim događanjima. Organizirali su svaki dan zajednički jednostavan ručak, vikendom i na završnoj manifestaciji su posjetili jedni druge u Varešu i Vitezu.

Sveukupno, mnogo su radili te zabavom i druženjem obilježili svaki od 28 dana ovog kao i 224 dana dosadašnjih *IKS-ova*, tako da ne čudi da je ovo **najdugovječniji projekt UG NARKO-NE**.

Iz: Web-novosti, 24. 7. i 19. 8. 2010., www.narkone.org.

J. Prevencijada i proslava Dana Udruženja UG NARKO-NE

Andrea Mijatović, dipl. psih., projekt-koordinatorica

Proslava je imala cilj predstaviti postignuto u projektima *UG NARKO-NE* u protekloj godini, pružiti priliku volonterima za druženje, zabavu i povezivanje, ali i pokazati im da je njihov rad priznat. Moto je glasilo: **Na mladima svijet ostaje, zajedno ga pripremimo za zdravlju budućnost** da bi se naglasilo da Udruženje za prevenciju ovisnosti ne radi samo za mlade, već zajedno s njima.

Proslavi je **prisustvovalo** 138 osoba.

Program su činila dva dijela, *Prevencijada* i zvanični dio.

Prevencijada, 16 grupa sastavljenih od volontera/ki iz različitih projekata imali su 16 zadataka u različitim dijelovima grada, povezanih s motom proslave. Rezultate su predstavili tokom zvaničnog dijela programa.

U zvaničnom dijelu, mališani iz *Dnevnog centra za djecu koja rade na ulici* pripremili su kratak **skeč**.

Volonteri/ke projekata predstavili su urađeno u protekloj godini **PowerPoint prezentacijom, skečevima i pjesmama**, premijerno su prikazani videoprilozi volontera *Intercity media projekta*.

Osim na pozornici, projekti su predstavljeni i na velikim bijelim **balonima** te na **plakatima**.

Kao potvrdu o učešću u projektu 151 volonteru/ki iz pet projekata podijeljena su 164 **certifikata**.

U zabavnom dijelu programa svoj talent su pokazali: Plesna grupa *Roma* iz Viteza te *Fresh Generation* iz Sarajeva. Članovi obje grupe su i volonteri/ke *UG NARKO-NE*.

O proslavi Dana Udruženja izvjestile su sljedeće **medijske kuće**:

Agencije	<i>FENA</i>
TV	<i>Federalna televizija - Dnevnik 2, TV HEMA, TVSA, RTV Vogošća</i>
Radio	<i>BH radio 1 (Jutarnje vijesti i Dječja emisija Ringišpil), Radio Herceg Bosna</i>
Web	<i>Ilijas.ba, Ljiljan, Vlada KS</i>

Program je također uključivao:

- **Nagradnu igru**, u kojoj su učestvovali svi gosti koji su željeli. Činio ju je kviz od 19 pitanja vezanih za rad, zaposlenice i volontere/ke *NARKO-NE-a*.
- **Zakusku**
- **Dodjelu zahvalnica** za poseban doprinos nekim volonterima/kama i saradnicima/ama.

K. Rukovodstvo organizacije, Upravni odbor

Magdalena Schildknecht, direktorica *UG NARKO-NE*

a) Osoblje

RUKOVODSTVO ORGANIZACIJE

Predsjednik	Prof. dr. Ismet Dizdarević, profesor psihologije
Zamjenik predsjednika	Fra Stipan Radić, ravnatelj HKO <i>Kruh sv. Ante</i>
Upravni odbor	Ivona Čelebičić, <i>UG proMente</i> za socijalna istraživanja Marija Grabovac, Služba za društvene djelatnosti, Vitez Sanja Horvat, menadžer projekta <i>Caritas BK BiH</i> Dejan Miković, Služba socijalne zaštite Centar Atifa Mutapčić, Služba socijalne zaštite Vogošća

ZAPOSLENICI/SURADNICI

Direktorica	s. Magdalena Schildknecht, dipl. psih. i ped.
Projekt-kordinatori 2010. g.	Alma Hadžiskakić, dipl. scr., <i>Stariji brat, starija sestra</i> , od septembra '04. g. Ines Kabula, psih., Usavršavanje mentora/ica, do 31. 7. 10. g. Alena Velagić, dipl. psih., Usavršavanje mentora/ica, od 1. 5. '10. g. Andrea Mijatović, dipl. psih., <i>Intercity teatar i Preventeen</i> , od 1. 4. '08. g. Aida Šehagić, aps. psih., Usavršavanje mentorica, od 1. 7. '09. g. Aida Brdar, dipl. scr., Usavršavanje mentora/ica, od 1. 10. '10. g.
Pripravnica 2010. g.	Dženana Torlak. BSc. scr., Služba socijalne zaštite, Ilidža, od 16. 4. '10. g.
Ugovor o djelu 2010. g.	Ivan Kutleša, dipl. iur., <i>Preventeen</i> Šejla Babić, BSc. scr., Sarajevo
Stipendisti 2010. g.	Almedina Sokolar, stud. ped., Vareš Dajana Mišković, stud. scr., Hrasnica

b) Djelovanje Upravnog odbora

Upravni odbor je održao ukupno tri Sjednice i Godišnju skupštinu. Na sjednicama se redovno vodio zapisnik i arhivirao u Udruženju.

Datumi sjednica i teme o kojima se razgovaralo i raspravljalo:

- 16. 2. 2010. g. Pripreme za Skupštinu 2010. g.; izvješće o novom projektom konceptu Usavršavanje mentora/ica za rad s volonterima/kama; predstavljanje Melite Husagić, koordinatorica Mreže *Stariji brat, starija sestra* BiH, čije je radno mjesto u organizaciji *IPAK* u Tuzli, ali koja će intenzivno surađivati s *UG NARKO-NE*;
- 15. 6. 2010. g. Usvajanje za zapisnika sa 8. godišnje Skupštine *UG NARKO-NE* od 23. 3. 2010.; predstavljanje nove članice tima Alene Velagić, dipl. psih. te pripravnice Dženane Torlak, BSx. scr.; vođenje baza podataka volontera/ki te evidencije njihovih aktivnosti; osvrt na 15. broj *Preventeen*a - Irena Fišić, volonterka od 1. broja;
- 9. 11. 2010. g. Izvještaj i diskusija o realizaciji proslave Dana Udruženja 23. 10. '10.; prikazan videoprilog o *UG NARKO-NE* koji se emitirao 8. 11. '10. na *Federalnoj televiziji* u omladinskoj emisiji *Hayd u park*; predstavljena nova članica *NARKO-NE* tima Aida Brdar, dipl. scr. i studentica prava.

Sarajevo, 23. 3. 2011. godine

Predsjednik *UG NARKO-NE*

Prof. dr. Ismet Dizdarević